

Նախագիծ

Արձանագրային

«Շքեղության հարկի մասին» և «Հարկերի մասին» Հայաստանի
Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաս-
տանի Հանրապետության օրենքների նախագծերի փաթեթի վե-
րաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եզ-
րակացության նախագծի մասին

Հավանություն տալ «Շքեղության հարկի մասին» և «Հարկերի մասին» Հայաստանի Հան-
րապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության
օրենքների նախագծերի փաթեթի վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության կառավարու-
թյան եզրակացության նախագծին և այն սահմանված կարգով ներկայացնել Հայաստանի Հանրա-
պետության Ազգային Ժողով:

Տ. Դավթյան

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

Շքեղության հարկի մասին

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը սահմանում է շքեղություն համարվող սեփականության համար նախատեսվող հարկատեսակների դրույքաչափերը և կարգավորում է դրանց վճարման հետ կապված հարաբերությունները:

Հոդված 2. Շքեղության հարկի օբյեկտները

Սույն օրենքի իմաստով շքեղություն են համարվում որոշակի չափաքանակներ և արժեք ունեցող սեփականության հետեւյալ օբյեկտները՝ հողամասերը, բնակարանները, առանձնատները, անձնական օգտագործման մարդատար ավտոմեքենաները, ուղղաթիռները, ինքնաթիռները, մոտոբանավակները, առագաստանավերը, դրամական միջոցները, արժեթղթերը, արտարժույթը, ինչպես նաև մշակույթային արժեք ունեցող գեղանկարչության, քանդակագործության, գրաֆիկայի և կերպարվեստի այլ ստեղծագործությունները, թանկարժեք քարերի և ոսկյա իրերի բարձրարժեք նմուշները կամ դրանց հավաքածուները:

Դրանց հաշվառման և գնահատման կարգը սահմանում է կառավարությունը:

Հոդված 3. Շքեղության հարկ վճարողները

Շքեղության հարկ վճարողներ են համարվում սույն օրենքի 2-րդ հոդվածում սահմանված շքեղության հարկի օբյեկտների սեփականատեր հանդիսացող անձինք:

Շքեղության հարկը վճարվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող, ինչպես ռեզիդենտ այնպես էլ ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից:

Հոդված 4. Հոդամասի հարկումը

1. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձինք, որոնց սեփականության իրավունքով

պատկանող եւ Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող հողամասի չափը գերազանցում է 10 հեկտարը՝ վճարում է տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչեւ 30 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 5 տոկոսը,

բ) մինչեւ 50 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 10 տոկոսը,

գ) 70 եւ ավելի հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 20 տոկոսը:

2. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին, որին սեփականության իրավունքով պատկանող եւ Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող հողամասի չափը գերազանցում է 1 հեկտարը վճարում է տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչեւ 3 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 20 տոկոսը,

բ) մինչեւ 5 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 25 տոկոսը,

գ) 10 եւ ավելի հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 30 տոկոսը:

3. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձինք, որոնց սեփականության իրավունքով պատկանող եւ Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող հողամասի չափը գերազանցում է 1 հեկտարը վճարում են տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչեւ 3 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 40 տոկոսը,

բ) մինչեւ 5 հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 50 տոկոսը,

գ) 10 եւ ավելի հեկտարը՝ հողամասի գերազանցող մասի հողի կադաստրային արժեքի 60 տոկոսը:

Սույն հողվածի դրույթները տարածվում են նաեւ իրավաբանական անձանց վրա:

Հոդված 5. Բնակելի տարածքի հարկումը

1. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող եւ բազմաբնակարան շենքում սեփականության իրավունքով բնակարան ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին, որի զբաղեցրած բնակելի տարածքի (մակերեսի) չափը գերազանցում է 80 քառակուսի մետրը յուրաքանչյուր բնակարանի համար վճարում է տարեկան հարկ՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 10 տոկոսի չափով: Սույն դրույթը չի տարածվում այն բնակարանների վրա, որտեղ սեփականության իրավունքով բնակվում են 4 եւ ավելի անձինք:

2. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող եւ բազմաբնակարան շենքում սեփականության իրավունքով բնակարան ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին, որի զբաղեցրած բնակելի տարածքի (մակերեսի) չափը գերազանցում է 40 քառակուսի մետրը յուրաքանչյուր բնակարանի համար վճարում է տարեկան հարկ՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 20 տոկոսի չափով:

Սույն դրույթը չի տարածվում այն բնակարանների վրա, որտեղ սեփականության իրավունքով բնակվում են 4 եւ ավելի անձինք:

3. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող եւ բազմաբնակարան շենքում սեփականության իրավունքով բնակարան ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը, որի զբաղեցրած բնակելի տարածքի (մակերեսի) չափը գերազանցում է 80 քառակուսի մետրը յուրաքանչյուր բնակարանի համար վճարում է տարեկան հարկ՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 20 տոկոսի չափով:

4. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող եւ բազմաբնակարան շենքում սեփականության իրավունքով բնակարան ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը, որի զբաղեցրած բնակելի տարածքի (մակերեսի) չափը գերազանցում է 40 քառակուսի մետրը յուրաքանչյուր բնակարանի համար վճարում է տարեկան հարկ՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 40 տոկոսի չափով:

5. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող եւ 400 քառակուսի մետրը գերազանցող առանձնատան սեփականատեր Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին յուրաքանչյուր առանձնատան համար վճարում է տարեկան հարկ հետևյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչեւ 500 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 2,5 տոկոսի չափով,

բ) մինչեւ 650 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 5 տոկոսի չափով,

գ) մինչեւ 800 եւ ավելի քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 10 տոկոսի չափով:

6. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող եւ 300 քառակուսի մետրը գերազանցող առանձնատան սեփականատեր Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին յուրաքանչյուր առանձնատան համար վճարում է տարեկան հարկ հետևյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչը 500 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 10 տոկոսի չափով,

բ) մինչը 650 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 20 տոկոսի չափով,

գ) մինչև 800 եւ ավելի քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 40 տոկոսի չափով:

7. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններից դուրս գտնվող եւ 400 քառակուսի մետրը գերազանցող առանձնատան սեփականատեր Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը վճարում է տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչև 500 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 5 տոկոսի չափով,

բ) մինչև 650 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 10 տոկոսի չափով,

գ) մինչև 800 եւ ավելի քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 20 տոկոսի չափով:

8. Երեւան քաղաքի վարչական սահմաններում գտնվող եւ 300 քառակուսի մետրը գերազանցող առանձնատան սեփականատեր Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը վճարում է տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչև 500 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 20 տոկոսի չափով,

բ) մինչև 650 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 40 տոկոսի չափով,

գ) մինչև 650 քառակուսի մետրը՝ գերազանցող բնակելի տարածքի (մակերեսի) արժեքի 80 տոկոսի չափով:

Հոդված 6. Անձնական օգտագործման մարդատար ավտոմեքենայի հարկումը

Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի չհանդիսացող կամ քաղաքացիություն չունեցող անձինք անձնական օգտագործման մարդատար ավտոմեքենայի համար, որի արժեքը գերազանցում է 30.000 ԱՄՆ դոլարը, յուրաքանչյուր ավտոմեքենայի համար վճարում են տարեկան հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչև 50.000 ԱՄՆ դոլարը՝ ավտոմեքենայի արժեքի գերազանցող մասի 10 տոկոսի չափով,

բ) մինչև 100.000 ԱՄՆ դոլարը՝ ավտոմեքենայի արժեքի գերազանցող մասի 15 տոկոսի չափով,

գ) 100.000 եւ ավելի ԱՄՆ դոլարը՝ ավտոմեքենայի արժեքի գերազանցող մասի 25 տոկոսի չափով:

Սույն հոդվածի դրույթները տարածվում են նաեւ իրավաբանական անձանց վրա:

Հողված 7. Հարստության (ունեցվածքի) հարկումը

Հայաստանի Հանրապետությունում հարստություն (ունեցվածք) ունեցող յուրաքանչյուր ոք, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունից դուրս հարստություն (ունեցվածք) ունեցող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացին անկախ իր տարեկան եկամտի չափից, եթե ունի 500.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք սեփականության օբյեկտներ՝ հողամասեր, բնակարաններ, առանձնատներ, անձնական օգտագործման մարդատար ավտոմեքենաներ, ուղղաթիռներ, ինքնաթիռներ, մոտորանավակներ, առագաստանավեր, դրամական միջոցներ, արժեթղթեր, արտարժույթ, ինչպես նաև մշակույթային արժեք ունեցող գեղանկարչության, քանդակագործության, գրաֆիկայի եւ կերպարվեստի այլ ստեղծագործություններ, թանկարժեք քարերի եւ ոսկյա իրերի բարձրարժեք նմուշներ կամ դրանց հավաքածուներ, տարեկան վճարում է հարստության (ունեցվածքի) համար հարկ հետեւյալ դրույքաչափերով՝

ա) մինչեւ 800.000 ԱՄՆ դոլարը՝ հարստության (ունեցվածքի) ընդհանուր արժեքի գերազանցող մասի 20 տոկոսի չափով,

բ) 800.000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելիի դեպքում՝ հարստության (ունեցվածքի) ընդհանուր արժեքի գերազանցող մասի 40 տոկոսի չափով:

Սույն հողվածի դրույթները տարածվում են նաև իրավաբանական անձանց վրա:

Հողված 8. Շքեղության հարկի օգտագործումը

Շքեղության հարկի վճարումից ստացված ֆինանսական միջոցները փոխանցվում են պետական բյուջե եւ օգտագործվում են բացառապես սոցիալական պաշտպանության ծախսերը՝ այդ թվում կենսաթոշակները, ծնելիության խթանումը, ընտանեկան նպաստները, գործազրկության նպաստները, հաշմանդամության, վատառողջության եւ անաշխատունակության նպաստները եւ միանվագ դրամական օգնությունը ֆինանսավորելու, ինչպես նաև բնակչության անապահով խավերի բուժօգնության ծախսերը պետական պատվերի շրջանակում իրականացնելու նպատակով:

Հողված 9. Պատասխանատվությունը սույն օրենքի դրույթները խախտելու համար

Սույն օրենքի դրույթների խախտումը առաջացնում է օրենքով սահմանված պատասխանատվություն:

Հողված 10. Օրենքի ուժի մեջ մտնելը

Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2011 թվականի հունվարի 1-ից:

Սույն օրենքը տարածվում է 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ից հետո ձեռք բերված շքեղություն համարվող սեփականության վրա:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ**

«Հարկերի մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացում կատարելու մասին

Հոդված 1. «Հարկերի մասին Հայաստանի Հանրապետության 1997 թվականի մայիսի 12-ի թիվ ՀՕ-107 օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի վերջում լրացնել «և շքեղության հարկե բառերը:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում 2011 թվականի հունվարի 1-ից:

ՀԻՄՆԱՎՈՐՈՒՄ

**«ՇՔԵՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ Ե ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԻ ԵՎ
«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԵՐԻ ՄԱՍԻՆ Ե ՕՐԵՆՔՈՒՄ ԼՐԱՑՈՒՄ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ
ՄԱՍԻՆ ՕՐԻՆԱԳԾԵՐԻ**

Օրինագծի փաթեթը մշակելիս հաշվի է առնվել հայաստանյան այսօրվա իրականությունը, ինչպես նաև ուսումնասիրվել է միջազգային փորձը: ԱՊՀ երկրներից շքեղության հարկի մասին օրենք գործում է Ուկրաինայում, իսկ 2009 թ. սեպտեմբերին Ղազախստանում ընդունվել է այդօրինակ մի օրենք և շքեղություն համարվող սեփականության օբյեկտների ցանկը և դրանց հարկային դրույքաչափերը ամրագրվել են հարկային օրենսգրքում: 2007 թվականից սկսած Ռուսաստանում բուռն քննարկումներ են ընդանում շքեղության հարկի մասին օրինագծի վերաբերյալ, մասնավորապես 2007 թվականի հունվարին այդպիսի նախաձեռնությամբ հանդես է եկել Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավոր Ալեքսանդր Բաբաևը, իսկ հետագայում Դաշնային Խորհրդի նախագահ՝ Սերգեյ Միրոնովը: Միջազգային փորձը վկայում է, որ շքեղություն համարվող սեփականության օբյեկտների թվում մասնավորապես նշվում են որոշակի չափաքանակներ և արժեք ունեցող բնակարանները, առանձնատները, հողամասերը, մշակույթային արժեք ունեցող արվեստի ստեղծագործությունները, թանկարժեք զարդերը, ուղղաթիռները, ինքնաթիռները, ավտոմեքենաները, առագաստանավերը, մոտոռանավակները, հարստությունը (ունեցվածքը) և այլն: Ընդ որում հողամասերի, բնակարանների, առանձնատների հարկային դրույքաչափերի սահմանման ժամանակ կարևորվում է գոտիականության ամրագրման սկզբունքը, որից ելնելով էլ նախատեսվում են համապատասխան մոտեցումներ: Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Ավստրիայում, Շվեյցարիայում, Անգլիայում և Եվրոպական այլ երկրներում հարուստ լինելը բավականին թանկ է: Այդ պետություններում մասնավորապես անշարժ գույքի համար սահմանված հարկային դրույքաչափերը միջինը կազմում են այդ անշարժ գույքի արժեքի 1-2 տոկոսը: Ավստրիայում և Շվեյցարիայում այսպես կոչված էլիտար վայրերում գտնվող 500-600 քառ. մետր մակերես ունեցող կոտեջի համար նրա սեփականատերը պետությանը տարեկան վճարում է 10-15 հազար եվրո գումար: Ֆրանսիայում հարստության, ունեցվածքի համար հարկ վճարում են այն

ընտանիքները, որոնց ամբողջ հարստության, ունեցվածքի արժեքը ավել է 750 հազար եվրոյից՝ անկախ իրենց ունեցած տարեկան եկամտի չափից: Գերմանիայում 2006 թվականին քաղաքացիներից գանձվող գերշահույթների չափը 42-ից բարձրացվել է 45 տոկոսի: Հարստության հարկ են վճարում նաև Իտալիայում: ԱՄՆ-ում շքեղության հարկը մտցվել է դեռևս 1898 թվականին՝ Իսպանիայի դեմ մղվող պատերազմի ծախսերը ֆինասավորելու համար եւ կազմում էր 3 տոկոս: 2009 թվականի սեպտեմբերից Ղազախստանում գործող օրենքի համաձայն եթե թանկարժեք ունեցվածքի՝ այդ թվում անշարժ գույքի արժեքը կազմում է 420 հազարից 1 միլիոն ամերիկյան դոլար, ապա գանձվող հարկի չափը կազմում է 0.75 տոկոս, իսկ 1 միլիոնից ավելիի դեպքում՝ 1 տոկոս: Հետաքրքիր է միջազգային փորձը նաև շքեղություն համարվող անձնական օգտագործման թանկարժեք ավտոմեքենաների հարկման վերաբերյալ: Մի շարք երկրներում (Գերմանիա, Ֆրանսիա) այդպիսի ավտոմեքենաների օգտագործման համար նախատեսված հարկային դրույքաչափերը պայմանավորված են տվյալ ավտոմեքենայի կշռով, չափերով, շարժիչի հզորությամբ, արտանետվող CO2 գազի քանակով: Դանիայում հիմքում դնելով էկոլոգիական գործոնը ավտոմեքենայի գրանցման համար գանձվում է ավտոմեքենայի արժեքի 105 տոկոսի չափով գումար: Իսկ եթե ավտոմեքենայի արժեքը ավել է 18 հազար ամերիկյան դոլարից, ապա համապատասխան գումարը կազմում է 180 տոկոս: Իսրայելում ավտոմեքենաների հարկման չափորոշիչների հիմքում դրվում են ավտոմեքենայի չափերը եւ վնասակար գազերի արտանետումների քանակը: Այդ պարագայում քաղաքացիները վճարում են հարկ, որի չափը կազմում է տվյալ ավտոմեքենայի արժեքի շուրջ 70 տոկոսը: Ավստրալիայում շքեղ մարդատար ավտոմեքենայի համար վճարում են շքեղության հարկ՝ տվյալ ավտոմեքենայի արժեքի 33 տոկոսի չափով: Ընդ որում շքեղ են համարվում 57 հազար ամերիկյան դոլարից ավել արժեք ունեցող մարդատար ավտոմեքենաները:

Օրինագծի հայեցակարգը, համապատասխան դրույքաչափերը եւ մյուս դրույթները քննարկելի են: Հեղինակը պատրաստ է այդ քննարկումների արդյունքում լրամշակել ներկայացված օրինագիծը: Մեր գնահատականով օրինագծի ընդունումը կնպաստի Հայաստանում սոցիալական արդարության հաստատմանը:

Օրինագծի մշակմանը մասնակցել են իմ օգնականներ՝ Արմենուհի Սաղաթեյանը եւ Երվանդ Դալլաքյանը:

Հոդված 12. Հայաստանի Հանրապետությունում սահմանվում են հարկերի հետևյալ տեսակները՝

շահութահարկ,
եկամտահարկ,
ակցիզային հարկ,
ավելացված արժեքի հարկ,
գույքահարկ,
հողի հարկ.

«Եւ շքեղության հարկե

Օրենքով կարող են սահմանվել վերոհիշյալ հարկատեսակներին փոխարինող հաստատագրված վճարներ կամ արտոնագրային վճարներ:

(12-րդ հոդվածը լրաց. 05.06.00 ՀՕ-63, փոփ. 21.08.08 ՀՕ-143-Ն, լրաց. 26.12.08 ՀՕ-253Ն)